

Professorit ja Tieteentekijät:

Opetusministerin patistamiskirje tuntuu yliopistoväestä loukkaavalta

Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen lähetti tiistaina avoimen kirjeen yliopistojen johdolle. Vaikka kirje on osoitettu johdolle, se on saanut yliopistoväeltä, etenkin opetus- ja tutkimushenkilöstöltä, erittäin runsaasti kriittistä palautetta. Professoriliiton ja Tieteentekijöiden liiton mielestä yliopistolaiset tuntevat kirjeen sävyn loukkaavana – ja ihan aiheesta.

- Patistamiskirjeen sävy tuntuu sellaiselta, että ministeri ei tunne eikä arvosta yliopistolaisten työtä. Esimerkiksi professorit pauskivat töitä vuodessa noin 2200 tuntia, kun virallinen kokonaistyöaika on 1600 tuntia. Opetus- ja tutkimushenkilöstö tekee töitä keskimäärin noin 2000 tuntia, toteaa Professoriliiton puheenjohtaja Kaarle Hämeri.
- Vaatimus kierrosten lisäämisestä tuntuu pahalta, koska yliopistolaisten työsuhteet ovat katkolla. Opetus- ja tutkimushenkilöstöstä 50 % on määräaikaisissa työsuhteissa. Lisäksi monissa yliopistoissa käydään paraikaa väen vähentämiseen vieviä yt-neuvotteluja. Patistamiskirje tuntuu tässä tilanteessa varsin ikävältä viestiltä, lisää Tieteentekijöiden liiton puheenjohtaja Petri Koikkalainen.

Opetusministerin mukaan korkeakoululaitoksemme on jakautunut vaikuttavuudeltaan keskinkertaisiin yksiköihin. Tässä hän ehkä tuijottaa maailman huippuyliopistojen sijoittumista yliopistorankingeissä. Korkeakoulujen global rankingissä, jossa vertaillaan korkeakoulujärjestelmiä (Universitas21) Suomi kuitenkin sijoittuu top viiteen. Tämä ranking perustuu resursseihin, ympäristöön, verkostoitumiseen sekä tuloksellisuuteen.

Grahn-Laasonen toteaa kirjeessään: ”Kansainvälinen vertailu osoittaa, että resurssien puute ei ole keskeinen ongelmamme, vaan niiden tehon hyödyntäminen. Saamme samalle rahalle vähemmän vastinetta yhteiskunnan hyödyksi kuin tärkeimmät verrokkeimme.” Tieteentekijöiden liiton ja Professoriliiton mielestä lisätehojen vaatiminen tuntuu kohtuuttomalta. Koko ajan kiihtyvä rahoituskilpailu haukkaa aivan liian suuren osan siitä ajasta, joka pitäisi käyttää tutkimuksen tekemiseen. Suomen Akatemian hauissa 10 prosenttia hakijoista saa rahoituksen. Säätiörahoituskin on yhä tiukemmassa.

Suomi jää koko ajan jälkeen keskeisistä kilpailijamaista julkisen tutkimusrahoituksen osuudessa, silti ministeri ei näe tällä vaikutusta tuloksiin. Valtion suoran perusrahoituksen osuus tutkimukselle on 44 %, kun se on tiedevertailuissa paremmin pärjävissä Sveitsissä (68 prosenttia), Tanskassa (57 prosenttia) ja Alankomaissa (78 prosenttia).

T&K-rahoituksen BKT-osuus on kutistunut kymmenessä vuodessa 4,1 prosentista 3,6 prosenttiin. OKM:n omassa ensi vuoden talousarvioesityksessä sen suunnitellaan laskevan 3,1 prosenttiin.

Tällä hallituskaudella yliopistoilta viedään noin 200 miljoonaa euroa. Lisäksi Tekes-rahoituksen leikkaus kaventaa tutkimusrahoitusta 102 miljoonalla eurolla.

- Grahn-Laasonen toteaa kirjeensä alussa, että vaikeista ajoista päästää yli osaamiseen panostamalla, mutta hallitus ei sitä budjettileikkauksillaan suinkaan tee. Kirjeessä halutaan väittää mustaa valkoiseksi. Rahat pois ja huipulle -yhtälö ei vaan toimi, liitot painottavat.

Ministeri perää kirjeessään vahvempia elinkeinoelämäyhteyksiä ja tutkimuksen kaupallistamista. Kuitenkin tutkimus- ja innovaationeuvoston viimeisimmän linjaraportin mukaan Suomi pitää OECD-maiden kärkeä yliopistojen ja yritysten yhteistyössä. Täällä ravaa kansainvälisiä delegaatioita tutustumassa yhteistyökuvioihin.

- Elinkeinoelämäyhteydet ovat tarpeen, mutta ennen kaikkea tarvitaan lisää rahoitusta perustutkimukseen sekä opetus- ja tutkimushenkilöstölle aikaa keskittyä varsinaisiin tehtäviinsä, Hämeri ja Koikkalainen muistuttavat.

LISÄTIETOJA:

puheenjohtaja Kaarle Hämeri (Professoriliitto), 040 568 4487;

puheenjohtaja Petri Koikkalainen (Tieteentekijöiden liitto), 050 544 7442